

Ungdómurinn í fokus

Føroya Sparikassi fer í dag kl. 14.00 at skriva undir áhugaverða spon-soravtalu við Norðurlandahúsið og Føroya Studentaskúla.

Tað er stóri sangleik-urinn (musi-al) Skeyk, sum harvið fær Spar-kassan sum høvuds-pon-sor.

Við hesum verður roynt at skapa eitt aktivt samstarv millum vinnu-lívið og mentannar-lív-íð.

Fólkini aftanfyrri Skeyk hava longu í eitt hálvt ár arbeitt við sang-leikinum, sum umframt føroyskar kreftir eisini verður borðin av norð-ur-lendskum kreftum.

Talan er um eina ný-skrivaða føroyska ung-dóms søgu, sum í apríl 1997 verður frumfram-førd í Norðurlandahúsinum. Hetta verður gjørt í samband við 60 ára føðingardagin hjá Fø-roya Studentaskúla.

Dreymurin um at veva

Ein áheitan á leiðsluna í Norðurlandahúsinum

Stuttligt er í hesum døgum at stokka inn á gólvíð í okkara bókhandlum og siggja úrvalið av jólalesnaði. Millum tær mongu bókurnar, ið útkomnar eru, eru nakrar veruligar dygdarbækur - teirra millum meistaraverk-ið Íslandsklokkan eftir Lax-ness, ið átti at enda á bóka-hyllini í hvørjum heimi í landinum. Eitt annað stør-verk er tað søgulega verkið um Fylking - eftir Jóannes Dalsgaard landskjalavørð.

Millum bókurnar á skiv-unum sakni eg eina. Í summar - hugsi eg tað var - kom út bókina Dreymurin um at veva. Bókin er um vevkynstrið hjá Marionnu Matras. Høvundur er Anne-Kari Skarðhamar. Hetta er ein vøkur bók, sum - um-framt sitt myndatíllfar - fortelur um vevkynstrið hjá Marionnu og eisini hevur ein meira ævisøguligan vevtur har tú fer at vita um lívið hjá Marionnu og Christiani Matras.

Tann, sum leitar eftir jóla-gávum og mangan keypir bækur, hann ella hon dettur yvir, finnur ikki Dreymin um at veva á skivunum í okkara bókhandlum. Bókin

er burturkrógvað uppi í Norðurlandahúsinum.

Við allari virðing fyrri Pet-ur Turtshanninoff - her hevur hann eftir mínum tykki gjørt eitt stórt mistak. At henda bók ikki liggur frammi millum allar hinar er óheppið. Fyri høvundin. Fyri Norðurlandahúsið. Ikki minst fyrri Marionnu. Og fyrri søguna um virkið hjá føroyskum kvinnum sum heild, ein táttur, sum ongan-tíð hevur sloppið at staðið og prangað í føroyskari mentanar- og søguskriving. Undarligt, at Norðurlandahúsið skuldi koma at geva hesi ójavnvág - patriarkat-inum til fyrirminnar - eitt skump aftrat - tann skeiva vegin!

Eg havi høyrð fleiri argu-ment fyrri at krógva hesa bók burt. Men ikki eitt av teimum heldur.

Fari tú vinarliga at heita á leiðsluna í Norðurlandahúsinum um at siggja til, at Dreymurin um at veva kemur í teir føroysku bókhandl-arnar og sleppur at kappast við aðrar bækur.

Hanus Andreassen

SEINASTA FREIST

at lata SKINN inn

er leygardagin 14. des.

M3M FÓÐUR

Langasandur - 420 Kollafjørður

Jú víst tordi Tjóðveldið at taka við leiðsluni í Klaksvíkar Býráð

Sambært Útvarpi Føroya friggjadagin og Sosialinum leygardagin 7. desember 1996 leggur Thorleif Sig-urðsson meg undir ikki at tora at taka ábyrgd av and-støðuni og gerast býráðsfor-maður í Klaksvík valdur av andstøðuni.

Grundirnar eru fleiri fyrri, hví eg ikki tók av á hesum sinni.

Hvat var boðskapurin frá veljarunum:

Meirilutin seinastu árin vann so dyggiliga, og kann tað ikki tolkast annarleiðis, enn at ynkið frá borgarun-um var, at førði politikkurin skuldi halda fram. Sjálvt um eg persónliga eisini fekk eitt sera gott val, so var tað tó ongin greið tala um, at man ynki meg sum býráðsfor-mann.

Sitandi andstøða var

tann stóri taparin og mugu taka í egnan barm. Eg skilji ikki boðskap veljarans so-leiðis, at man ynki, at nú-verandi andstøða skuldi mynda býráðið komandi 4 árin. Hinvegin skilji eg teir væl, at teir vilja hava hjalp at koma á fótur aftur, tað er ikki so hugaligt at hava fyra ár í andstøðu fyrri framman, men sum Thorleif sigur, so var samstarvið sera gott í býráðnum fram til valið, vónandi fer tað at halda fram.

Royndu teir kvetti

Hvussu rein vóru nú kortini, sum Thorleif tósar um. Aðrenn Thorleif tósaði við meg, hevði andstøðan verið inni í Fólkaflakkinum, har teir høvdu bjóðað einstaklingi í flokkinum at gerast býráðs-formaður, meðan restin av Fólkaflakkinum saman við

Tjóðveldisflokkurin skuldi sita í andstøðu.

Tá samgongan bleiv gjord í 92

Sjálvstýrisflokkurin var við at gera og skriva undir sam-gonguskjalið, sum vit hava arbeitt eftir í fyra ár. Tá und-

irskrivað var, fingur teir harr-aboð frá nevndini, at teir ikki máttu fara í samstarv við Tjóðveldisflokkin. Teir blivu síðan ústrikaðir úr samgonguskjalinum. Eg havi ongi bodd fingið, at nevndin nú loyvir teimum at samstarva við Tjóðveldis-flokkin.

Sambandsflokkurin fekk eisini tilbøð um at vera við, men teirra maður ynki at vera í andstøðu saman við Javnaðarflokkinum.

Hjá mær snýr tað segg ikki um at bliva býráðsformaður fyrri einhvønn pris, men um hvussu eg kann gagna tí fólki, sum her búleikast best. Í løtuni gerst hetta eftir míni metan best eins og seinastu fyra árin í eini samgongu, sum byggir upp á álit og ábyrgd.

Karsten Hansen

Ognarrætturin til framleiðslutólini

- er tað ikki okkurt hjá Marx?

Nei tað er Johannes M. Olsen sum vil hava kjak um «hvát og hvussu vit skulu privatisera». Soleiðis mál-ber hann seg sannførdur í Dimmu og Sosialinum 6.12.

Fyrst er at siga, at spurn-ingurin um alment og privat ikki er ein spurningur um sosialismu ella liberalismu. Tær heimagjördu definiti-onirnar JMO hevur uppá fólkaflaks-, javnaðar- og -helst sipar JMO til - sam-bandsliberalismu, hoyra heima í skemtiteiginum á Oyggjatiðindum. Eitt og hvørt framkomið samfelag má hava ein almennan og ein privatan part. Tað ber als ikki til yvir ein kamb, at taka støðu til, um privat er betri enn alment. Tað fara altíð - í einum framkomnum samfelag - at vera óki tað tyðiligr fyrirminur eru, antin við privatum ella almennum virksemin. Eitt trygt sam-felag kann ikki verða ein opin marknaður, har hvør roynir at skava til sín. Hugs-ar tú haraftirfímti um eina politiska karrieru, og ikki rættuliga hevur nakran poli-tikk, so eru hyggjaraðini at finna sær rakstrarvøð og ó-reingiligr sannleikar, so sum liberalisering og priv-atisering, hesi bæði geva bæði í posa og sekk, tí tey samstundis eru prógv um, at viðkomandi er antiso-sialistur. Hetta kann gerast tilvitandi sum t.d. Oli Breckmann, ella av goml-um vana. Sama ger, úrslitið

verður tað sama.

At bjóða almennar/kommunalar fyrirkur til spú, at gjalda náðar skuld, høvdu teir gomlu kallað at taka av tí fasta, og helst høvdu teir lagt afturat, at posamatúr er ódrúgvur. At privatisera eina fyrirku, sum í fleiri ár hevur havt rakstrarvøð, er at lata ein «fíksan ide» ráða yvir skyn-semi. Eisini um ein fyrirku av vana leiðslu ella poli-tiskari upplýgging ikki hevur gingið eftir víld, er eingin trygd, at gongst illa, tekur tað almenna um endan, ikki av sosialistiskari hjarta-góðsku, men at bjarga ein-um fátali av stórinnlánarum. Til hesar kann SEV priv-atiserast. Vinningsbýti skal bert upp um bankarentuna, og eitt sindur av almennum ábyrgdarpeningi (sum Aberdeen leiðin hjá Sámal Petur í Grund) hevði ikki verið av vegnum. Parta-brøvini, ið JMO sigur skulu latast lágløntum - hvat fyrri liberalismu tað so er - geva eigarunum onga ávirkan og sostatt onga ábyrgd, vinn-ingurin verður seltin.

At útlandskir partaeigarar eru trygd fyrri nókrum sum helst, dugir Den Danske Bank best at svara fyrri. At gera motivering til ein spurning um pening og einki annað, er ógvuliga grunt. So vist vilja øll hava løn fyrri sítt arbeiði. Men, tá vaskíkonan ynki at bliva stjóri, er tað ikki bert tí lønin verður fleirfaldað, men eis-

ini tí knosið verður minni. Tryggin verður størri. Lønin lækkar ikki hvørjaferð eitt hóttafall er, og uppsagnar-tíðin verður longri. Virðing-in verður størri. Sjónvarps-menn fara ikki at spyrja stjóran, hvør vinnur fyrstu deild í kvinnufótbólta kom-andi ár, men heldur hvussu hon metir útlitini hjá fø-royska vinnulivinum í eini komandi oljuvinnu. Rætt sum hon láglønt ikki víldi lata liggja á sær, at dust lá eftir í krókunum, fer hon framvegis at gera sítt ar-beiði til lítar. Motivering er grundað á so mangt, men rætt er, mangt verður gjørt fyrri pengar.

Tá eitt land er so skuldar-bundið, at vandi er fyrri gjaldinum av rentu av úttan-landsskuldini, verða blóð-hundarnir hjá IMF loystir. Teir vóru eisini í Føroyum, og heiliggvágurin, teir ráddu til, var hin sami, sum elvur hungur og hall í trójða heim-inum. Tøkk skulu danir hava fyrri, at teir tóku um endan. Tó er vert at geva gætur, hvussu orðið stuðul broytti tyðning eftir hetta. Stuðul til fiskivinnuna var nakað, tingmenn bardust um at játta, og tað var tann tíð, hann var beinleiðis gagnligur. Knappliga var stuðul vórðið eitt ókvæms-orð. Herrrópið var «vekk við øllum stuðli», so fór alt av sær sjálvum at verða tillag-að marknaðarkrefitunum, og kappingin fór at skunda undir effektivisering og rati-

onalisering, alt fin orð fyrri, at nú var kassin tómur, og rokningin fyrri gildið lá í postkassanum. Allur stuðul var avtikin, og marknaðar-undrið gekk út sum altíð, úttan at gera mun á búskap-arligari superligu ella fim-tuleið. Summir royndu at mæla til stuðul undir øðrum heiti, men fáir skiltu spælið til fulnar. Nú er so fast í botni, at menn mugu venja seg aftur at siga stuðul úttan at rodna (lønarlækkingin hjá fólkaflakkinum er eisini stuðul). Annars kann alt verða gloymt um eina liv-føra fiskivinnu í Føroyum. Tann, sum heldur, at al-mentstuðul vinnulív er okkurt, sum doyði við Sov-jetsamveldinum, eigur at gera sær greitt, hvat ES og lond sum USA og Japan gera. «Fair play»-steyp fáa teir so í ongari kapping. Planbúskapurin sum var eitt haft upr beinni á russum, er høgt í metum í ES og framkomnum kapitalistisk-um londum.

Er talan um stuðul ella privatisering, so ger ein ver-uligur tørvur vart við seg. Slíkt eiga politikkarar at hava eynigi eftir. Loysnir álágð-ar úr erva (Fiskavirking, kommunusamanlegging) gerast ofta byttisbørn og poli-tiskar mófatillur kunnu leggast í grøna posan hjá interkommunala felags-skapinum IRF.

Heralður Jacobsen
Sørvági